

Експертиза друкарських форм та інших засобів виготовлення документів.

Встановлення типу, системи, марки, моделі та інших кваліфікаційних категорій друкарської техніки (друкарські машини, касові, телеграфні та інші буквено-цифрові апарати), а також ідентифікація цих засобів за відбитками їх знаків.

1. Чи надрукований текст на даній друкарській машині (іншому друкарському засобі)?

2. На одній чи на різних друкарських машинах надруковані окремі фрагменти тексту документа (декількох документів)?

3. Яким друкарським засобом (тип, марка, модель) виготовлено даний текст?

Ідентифікація печаток, штампів, факсиміле тощо за їх відбитками

1. Чи нанесено відбиток печатки (штампа) в наданому документі даною печаткою (штампом)?

2. Однією, чи різними печатками (штампами) нанесено відбитки на представлених на дослідження документах?

Визначення послідовності нанесення штрихів, що перетинаються

1. У якій послідовності виконувались фрагменти даного документа (підпис, печатка тощо)?

2. Що було виконано раніше: підпис, чи текст, відтиск печатки чи текст?

Вимоги до матеріалів: Призначаючи експертизу з метою ідентифікації друкарських засобів, до експертної установи слід надіслати порівняльні матеріали: вільні, а також експериментальні зразки - відбитки, виготовлені за допомогою цих засобів.

Вільні зразки надаються при можливості, такі, які за часом виконання були б якомога більше наближені до досліджуваного відбитка, експериментальні - в обов'язковому порядку. Кожний вид зразків потрібно надавати не менше як у трьох примірниках.

УВАГА! Якщо для ідентифікації друкарських машин не можливо вишукати вільні зразки, які б збігалися за часом виконання з текстом, що досліджується, слід з'ясувати, чи не підлягала ремонту машина в період між виконанням досліджуваного тексту та виконанням вільних зразків, що саме ремонтувалося, зокрема, чи не замінювався шрифт (цілком, частина, яка саме)?

Експериментальні зразки друкарських машин повинні мати всі знаки у порядку їх розміщення на клавіатурі машини, показувати максимальну довжину рядків та всіх інтервалів між ними.

Якщо текст, що досліджується, надрукований через копіювальний папір, слід додатково надати зразки, виконані через копіювальний папір.

Для ідентифікації печаток та штампів експертів надаються експериментальні зразки у вигляді 5-6 максимально чітких відбитків на білому гладкому папері, нанесених з різним натиском та з різною кількістю

мастики, або самі печатки та штампи.

Якщо відбиток, що досліджується, нанесено більше року до призначення експертизи, то потрібне також надання вільних зразків, оскільки в процесі експлуатації печатка могла зазнати змін.

Призначаючи експертизу з метою встановлення справжності бланка документа, як порівняльні зразки надаються бланки справжніх документів з такими ж поліграфічними даними (підприємство-виробник, рік видання, тираж, номер замовлення).

Для запобігання пошкоджень, кожний з досліджуваних документів слід зберігати в окремому конверті, невеликі - в розгорнутому вигляді, а великі - згорнутими за наявними складками.

Прошивати документи, робити на них будь-які надписи, підкреслювати або обводити фрагменти, які підлягають дослідженню, забороняється.

Перед призначенням експертизи або дослідження безкоштовно проконсультуйтеся з експертом за напрямком технічної експертизи документів за телефоном (0312) 66-40-32 або на електронну адресу: zak.ndekc@gmail.com

